

## **ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА В ЕКОНОМІЦІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ**

В умовах активного реформування соціально-економічного устрою українського суспільства відбувається зміна пріоритетів галузевої спеціалізації країни. Однак, варто визнати, що традиційна для України, сільськогосподарська сфера діяльності не тільки не втрачає свого значення, а, навпаки підвищує свою значущість у забезпеченні економічної безпеки країни. Декілька аналітичних фактів. В 2015-2016 маркетинговому році вітчизняні аграрії створили на ринку пропозицію зерна на майже 40 млн. т. Таким чином, збільшивши обсяги продажу, в порівнянні з попереднім сезоном, на 13 %. При цьому, за календарний 2015 рік, частка товарної продукції сільгоспвиробників в структурі національного експорту досягла 40 %. При зменшенні загальних масштабів капітального інвестування в економіку більш ніж на 1,5 %, та скороченні обсягів вкладень в промисловість на 20 %, аграрний бізнес продемонстрував абсолютно протилежну тенденцію. Річний обсяг інвестування в галузь склав близько 28 млрд. грн, що на 27 % більше ніж в попередньому році [1].

Наведені економічні показники аграріям вдалися, перш за все, завдяки активному впровадженню масштабних інновацій та високих технологій діяльності. Варто визнати, що останнім часом суб'єкти галузі все частіше звертаються (замовляють) до результатів наукових досліджень та розробок, виконаних з використанням найсучасніших технічних комплексів та програмного забезпечення. Інноваційне інвестування в галузі відбувається не тільки в оперативній сезонній грошово-кредитній підтримці, а все більше націлене на придбання прав на ліцензії та патенти біотехнологічного спрямування, купівлю високотехнологічних сільгоспмашин і устаткування.

Державна основа інноваційного розвитку сільськогосподарської галузі України закріплена в законах України: «Про інноваційну діяльність» та «Про державну підтримку сільського господарства України», а також в «Державній цільовій програмі розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року».

Поточні засади формування та структуризації державної підтримки інноваційно-активних підприємств сільськогосподарської галузі визначені саме в останньому із наведених документів. Серед основних аспектів реалізації інноваційної складової розвитку сучасних сільськогосподарських товаровиробників варто виділити наступні:

- впровадження у виробництво нових високопродуктивних сортів та гібридів сільськогосподарських культур і садивного матеріалу;
- формування власного експортного потенціалу племінних (генетичних) ресурсів та зменшення залежності від імпорту, а також створення інформаційних автоматизованих баз даних про племінні (генетичні) ресурси;
- сприяння розвитку органічного виробництва в Україні за рахунок застосування інноваційних біотехнологій для нарощування внутрішнього споживання органічних продуктів та їх експорту;
- впровадження сучасних технологій виробництва дитячого харчування, що виключають можливість їх бактеріального, хімічного та фізичного забруднення;
- впровадження енергетично ошадних технологій глибокої переробки сільськогосподарської продукції у харчовій та переробній промисловості;
- технічна модернізація виробництва, зменшення енерговитратності та імпортоенергозалежності;
- створення умов для впровадження проектів з виробництва та/або використання твердих, рідких видів біопалива та біогазу, підприємствами агропромислового комплексу;
- поліпшення інвестиційного клімату, сприяння залученню інвестицій міжнародних фінансових установ та країн – стратегічних партнерів України для реалізації проектів в

агропромислового комплексу з дотриманням принципів прозорості, ефективності та можливості використання інституту державно-приватного партнерства;

- підвищення кваліфікації робітничих кадрів для сільського господарства, здійснення прикладних наукових та науково-технічних розробок, виконання державного замовлення у сфері розвитку агропромислового комплексу та ін. [2].

При впровадженні в життя перелічених заходів варто обов'язково зважати на досвід таких передових країн, як США, Німеччина, Франція та Японія. Адже приріст ВВП цих країн на 90 % забезпечується виробництвом наукоємної продукції. Показовим також є досвід визначення та реалізації механізмів розвитку економіки країни шляхом встановлення пріоритетності галузей за рівнем розвитку технологій в Ірландії [3]. Для України це може слугувати орієнтиром чи прикладом. Але закордонний досвід впровадження інновацій в аграрну сферу господарювання варто поєднувати із вітчизняними особливостями розвитку соціально-економічного середовища та національного менталітету.

Сільське господарство України повертає собі статус пріоритетної галузі економіки, а відтак, є сферою зайнятості з великим потенціалом, що може бути ефективно реалізований за умови належної інноваційної підтримки. Людський капітал має набувати нових сучасних форм вкладення. Його потенціал має реалізовуватися не завдяки масштабам механічної праці та безмежності роботи м'язів максимальної чисельності учасників. Навпаки, ефективна інтенсивність виробничих процесів в агросфері буде досягатися завдяки експлуатації «розумної» сільськогосподарської техніки, обладнаної GPS-навігаторами та системами дистанційного он-лайн моніторингу агрономічних процедур. Коли якість і хімічний склад ґрунтів, план сівозмін, фізичний і продуктивний стан тварин будуть визначати та контролювати програми галузевого менеджменту, оперативно створюючи належне інформаційно-аналітичне підґрунтя для прийняття ефективних рішень відповідними спеціалістами (менеджерами) – агрономії, зоотехнії, механізації, обліку та фінансової роботи, маркетингу і т.п. А результати наукових досліджень будуть носити виключно прикладний (а не формальний) характер і їхнє впровадження буде слугувати реальним інструментом забезпечення належно рівня конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції вітчизняних товаровиробників.

#### **ЛІТЕРАТУРА:**

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://minagro.gov.ua/monitoring?tid\\_hierachy=1210](http://minagro.gov.ua/monitoring?tid_hierachy=1210).
2. Державна цільова програма розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс] : концепція, схвалена розпорядженням КМУ № 1437-р. від 30 грудня 2015 р. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-%D1%80>.
3. Смолінський В. Б. Інновації в аграрному секторі: зарубіжний досвід та перспективи використання в Україні / Смолінський Валентин Броніславович // Економіка, фінанси, право. – 2016. – № 6. – С. 24-26.